

politicae potestati placuerit: si pastores subordinati voluerint vel similiter judicaverint. Cum igitur institutio sacri imperii non præ se ferat quosdam limites, iidem vel ex aliis locis sacri codicis, vel ex natura ac fine illius imperii erui debebunt, ac ni fallor, istiusmodi sunt;

(a) Uti quævis alia, sic pontificia potestas ex fine ac natura sua mensuram, modumque capit. Finis ac natura ejus potestatis est, ut Ecclesia sit, maneatque una, sancta, catholica, et apostolica: ut cultus præstetur summo Deo, quem sibi maxime placere revelavit: ut remotis peccatis, hæresibus, ac scissionibus, itemque periculis peccatorum, hæresum ac scissionum ad omnem sanctitatem, demumque ad finem supernaturalis beatitudinis fideles perducantur, pro quorum animabus rationem redditurus est Papa divino judici, cujus locum tenet in terris. Nihil in his omnibus inest, quod a fine societatis et status civilis non distet longissime.

(b) Modum quendam sacro regimini præscripsit Christus, cum discipulos de primatu contententes iterato coercuit, et mansuetudinem, animi demissionem, moderationemque potestatis docuit. *Reges gentium*, inquit, mitissimus Servator, *dominantur eorum: et qui potestatem habent super eos, benefici vocantur. Vos autem non sic; sed qui major est in vobis, fiat sicut minor: et qui præcessor est, sicut ministrator* (2). Cumque filii tonitruum aliquando dicerent: *Domine, vis dicimus, ut ignis descendat de caelo, et consumat illos? Conversus increpavit illos, dicens: nescitis, cujus spiritus estis. Filius hominis non venit animas perdere, sed salvare* (3). Eodem pertinet, quod Paulus potestatem sibi affirmat datam *in ædificationem et non in destructionem* (4). Ceterum hæc ipsa potestatem coactivam naturæ sacri imperii accommodatam supponunt, non tollunt, neque ejusdem usum, cum moderantur, auferunt (5).

(c) Modum Pontificiæ potestati non tantum jus divinum ac naturale ponit, itemque declarationes de illo jure editæ a Pontificibus præcedentibus aut conciliis generalibus, sed etiam canones ad disciplinam spectantes, divino spiritu conditi, et totius Ecclesiæ reverentia consecrati; non id dico, summum Pontificem in hoc genere canonum dispensationis aut mutationis faciendæ potestate destitui. Sed quia in legibus etiam disciplinæ nonnulla sunt, quæ sine ingenti offensione bonorum omnium, sine gravi diminutione divini cultus, ac perturbatione ordinis, et tranquillitatis inter fideles immutari ac dissolvi non possunt; ideo Pontifex non tam vi canonum, quam naturali jure prohibetur, ad ea mutanda vel solvenda adhibere potestatem suam. Ipso enim aditu ad supremam in terris dignitatem profiteri censetur, se gregem Christi non pessum

daturum, sed sancte rectorum et inculpate, proindeque vindicem ac custodem futurum canonum, a quibus ovium Christi salus et tranquillitas, totiusque Ecclesiæ decor ac spirituale bonum maxima ex parte pendet.

(d) Cum potestas inferiorum pastorum ex divina institutione manet, nec ea, ut otiosa sit, aut inefficax, fuerit concessa a Deo, quippe qui eos *posuit regere Ecclesiam Dei*; hinc per potestatem episcopalem eatenus limitem posuit Christus Pontificiæ potestati, vel ejusdem potius usui, ut non possit Papa episcoporum jura ultra coercere, quam bonum Ecclesiæ poscat, nec immodicis reservationibus, aut nimis in vicariis apostolicis, nuncios ac legatos collatis facultatibus quodammodo exhaurire vel absorbere jurisdictionem episcoporum. Id vero non obest, quo minus supremus pastor utatur jure reservandi sibi capita quædam sacræ potestatis, itemque jure supremæ inspectionis, ferendarum legum, jurisque dicendi tam de personis, quam rebus sacris et ecclesiasticis.

(1) §. CXCVIII, CXCIX. — (2) Luc. XXII, v. 25, 26.

(3) Marc. III, v. 17 Luc. IX, v. 54, 55, 56.

(4) II. Cor. X, v. 8 et ibid. XIII, v. 10.

(5) Hinc pro varia temporum ratione nunc moderatione, nunc rigore quodam sunt usi sanctissimi quique et sapientissimi Pontifices. In quam sententiam inprimis apposita et elegans est observatio, per quam episcopi provinciæ Senonensis duce Ivone Carnotensi œconomiam excusarunt, qua Paschalis II. cum Henrico V erat usus, quaque alii non pauci offendi sunt visi. « Quodsi Papa, inquit, » debitam severitatem non exercet; credimus, quia consulte differt secundum » quorundam doctorum judicia, qui consulunt, quædam admittenda pericula, » ut possint vitari majora; unde dicit Augustinus in tertio libro contra Parmenianum: *hoc sanitas observat Ecclesiæ, ut, cum quisque fratrum, id est, christianorum intus in societate Ecclesiæ constitutorum, in aliquo tali peccato fuerit deprehensus, ut anathemate dignus habeatur, fiat hoc, ubi periculum schismatis nullum est: atque id cum ea dilectione fiat, de qua ipse Apostolus alibi præcipit, dicens: ut inimicum eum non existimetis, sed corripite ut fratrem.* Ubi satis ostendit, quod, cum metus iste non subest, sed omnino de frumentorum stabilitate certe securitas maneat; id est, quando ita cujusque crimen notum est, et omnibus execrabile appareat, ut vel nullos prorsus, vel non tales habeat defensores, per quos possit schisma contingere, non dormiat severitas disciplinæ; in qua tanto est efficacior emendatio pravitatis, quanto diligentior conservatio caritatis. » *Vid. Nat. Alexander T. VII, diss. III, art. 12.* Qui contra usum ecclesiasticæ potestatis illud ex evangelio identidem oggerunt: *Reges gentium dominantur... vos autem non sic;* parum vident, ut puto, de honore politicorum principum plurimum se detrahere, dum his quidem, non item sacris hierarchis more regum gentium dominari permittunt. Longe aliter sensit S. Gregorius M. qui *L. XI, Epist. 38.* in hunc modum scripsit ad Phocam Augustum; « Hoc inter reges gentium, et reipublicæ imperatores distat, quod reges gentium domini servorum sint, imperatores vero reipublicæ, domini liberorum. » Similia S. doctor habet in *epistola 51 L. VIII. ad Leontium exconsulem.*

§. CCCLX. Si *suprema Vicarii Christi potestas suis non destituitur limitibus, mirum videri non debet, episcoporum quoque subordinatæ potestati eos esse*

positos limites, quorum ratio ex natura ac fine ejus potestatis, determinatio vero et assignatio ex auctoritate Ecclesiae, id est, ex conciliorum vel Papae dispositione pendet. Duo peccari vulgo solent in hac re, 1. si eminens episcopalis muneris potestas nimium deprimatur, aut depressa, constrictaque exhibeatur: 2. si eadem ultra justos limites extendatur, nimirum ad ordinem hierarchicum perturbandum, unionemque membrorum cum capite dissolvendam (1). Natura ac finis, unde ratio ac origo limitum in potestate episcopali petitur, poscit *primo*, ut sit adstricta ad certam portionem dominici gregis, sive ad diocesin; quae causa est, ut *in partem sollicitudinis* vocati dicantur episcopi: Papa vero *plenitudinem* officii pastoralis obtinere censeatur. Jurisdictio, prout distinguitur a potestate ordinis, absque subditis, in quos exeratur, sterilis est, omnique usu et exercitio caret. Quapropter necessaria est designatio subditorum, quos ea comprehendat: hæc designatio a Christo facta non est, neque in episcopis, neque metropolitibus, primatibus, patriarchis. Sola Vicarii Christi jurisdictio ad universum gregem, totamque Ecclesiam ex divina institutione pertinet. Reliquorum episcoporum omnium amplior, arctiorve jurisdictio est juris ecclesiastici humani, ac pro temporum ratione mutabilis. Altera ratio originariæ limitationis, ut ita dicam, qua potestas episcopalis constringitur, in eo consistit, ut ex Christi institutione *in bonum unitatis* sit subordinata et subjecta potestati pastoris universalis Vicarii Christi et successoris S. Petri. Non negant hanc subjectionem, quicumque primatum non meri honoris et ordinis, sed auctoritatis et jurisdictionis in Romano Pontifice agnoscunt: agnoscunt autem catholici omnes, et quod mireris, aperte profitentur etiam ii, qui eundem concilio œcumenico subjectum volunt. Tum enim singulas particulares ecclesias, et singulos episcopos potestati pontificiæ subjacere aperte asserunt. Hæc igitur *subordinatio*, de qua agimus, his potissimum articulis continetur:

(a) Si episcopi singuli, et particulares eorum cœtus jurisdictioni Papæ, adeoque et conciliorum œcumenicorum subjacent, profecto leges superioris, id est, Papæ et conciliorum generalium auctoritate sua relaxare non possunt; quia juris publici generale principium est: *inferior nequit dispensare in lege superioris*; nisi quatenus facultatem dispensandi nactus est. Habes regulam, et exceptionem. Alii ordinem pervertentes ita statuunt: episcopus per se et vi primigenia potestatis suæ dispensare potest in omnibus, quæ a jure humano pendent, nisi quatenus facultas dispensandi expresse vel tacite restricta est. Sed huic thesi ipsa idea subordinationis, dein mens ac tenor canonum aperte adversantur. Canones enim, cum facultatem dispensandi certis casibus episcopo tribuunt, non ejus potestatem se restringere, sed permissione ac concessione facta augere profitentur (2). Similiter dispensandi jus non competere episcopis aperte docet Innocentius III. *Cum illis*, (inquiens) *hujusmodi dispensatio a canone minime sit permissa, quam ad solum Romanum Pontificem non est dubium pertinere* (3).

(b) Vi supremæ et universalis potestatis, quæ Vicario Christi competit, reservationes ac exemptiones inde a plurimis sæculis introductæ sunt. Enimvero si qua potestas episcopis jure divino tradita videri poterat intacta relinquenda, ea procul dubio est potestas absolvendi a quibuscunque peccatis, quæ illimitata a Christo data est apostolis, eorumque successoribus episcopis; et tamen SS. concilium Tridentinum in hunc modum edixit: *merito Pontifices maximi pro suprema potestate sibi in Ecclesia universa tradita causas aliquas criminum graviores suo potuerunt peculiari judicio reservare* (4). Dum porro eadem Tridentina synodus exemptionum abusibus prospectura locorum episcopis non omnes, sed quasdam tantum facultates in loca et personas exemptas concessit, et fere non aliter concessit, nisi tanquam delegatis sedis Apostolicæ; nonne ipsas exemptiones hoc agendi modo tanquam ratas, validasque præsumsit?

(c) Aliud *subordinationis*, de qua agimus, caput in *reservatione causarum majorum*, eaque perpetua et velut ordinaria situm est. Causæ majores quadruplicis generis censentur: 1. ex magnitudine rei, de qua agitur; uti cum spectant fidem, generalia morum et disciplinæ præcepta: 2. ex magnitudine difficultatis et obscuritate negotii, quod disceptatur: 3. ratione dignitatis personæ, quam causa afficit: 4. ob difficultatem exequendæ rei justæ, vel amoliendæ injustæ; uti si cum potente principe episcopis negotium sit (5).

(d) Horum quidem limitum rationes tum ex natura potestatis supremæ Romani Pontificis et ex natura potestatis subordinatæ episcoporum, tum ex fine utriusque potestatis deducuntur, qui in unitate conservanda consistit, nec sine quadam subordinatione obtineri potest. Neque objicias, institutionem potestatis episcopalis generalibus a Christo verbis conceptam esse: *sicut misit me Pater,*

et ego mitto vos; cum, ut supra dictum est ex S. Leone, vel inter beatissimos apostolos quædam extiterit potestatis discretio, et Ecclesia propositionem hanc: S. Petrus, et S. Paulus sunt duo Ecclesiæ principes, qui unum efficiunt, ... ita explicatam, ut ponat omnimodam æqualitatem inter S. Petrum et S. Paulum sine subordinatione et subiectione S. Pauli ad S. Petrum in potestate suprema et regimine universalis Ecclesiæ, hæreticam censuerit, et declaravit (6). Nec denique dici potest, episcopum omni pollere usu potestatis suæ debere, quo ad regendam plebem indiget; quasi et infallibilitatis dono ad fidei controversias dirimendas a Deo instructus censendus esset; cum nihil æque necessarium ad salutem sit, ac integritas doctrinæ, quam ovibus suis instar alimenti præbet. Quæ fingi potest necessitas, ut ordinario jure generales Ecclesiæ canones relaxandi gaudere debeat?

(1) Clemens P. XI. in *constit. pastoralis officii* data anno 1718, die 28 August. §. 4, in hunc modum loquitur contra eos, qui alteri pontificiæ constitutioni editæ 1713, 8 Sept. obedientiam præstare recusabant: « Sacrosanctam episcopatus dignitatem exaltare se velle declarant, sed reipsa deprimunt, dum interim » fraternitatem ipsi contemnunt, audacissimæ inferioris Cleri rebellionem fomentum tribuunt, universumque ecclesiasticum ordinem laicis tribunalibus vel in ipsa religionis causa indecore ac perperam subijci non attendunt. »

(2) C. un. de *etate... præsciendorum* in VI, c. 14. in *fin. de electione*. ib. SS. Conc. Trid. Sess. VII, de *Sacramentis in genere* can. 13 et Sess. XXIII, cap. 11 et 13. de *reform.*

(3) Innoc. III. Reg. XII. epist. 194. Add. *Benedict. XIV. de synod. diocesis*. L. VII. C. 31. n. 3.

(4) Sess. XIV, C. 7.

(5) C. majores 3. de *Baptismo*. c. inter corporalia. 2. de *translatione episcopi*. Adde XV. n. 6. *Bonifacii I. ad Rufum*. *Constant.* p. 1042. Exempla causarum majorum, quæ a regibus et episcopis Germaniæ ad sedem Apostolicam delatæ sunt, affert Hartzheim in *fin. T. II. in digressione*.

(6) Vid. apparatus Zacchariæ ad *Theolog. et Jus can.* p. 246.

§. CCCLXI. Postquam de limitibus pontificiæ et episcopalis potestatis actum est, altera se offert quæstio, quam plena sit potestas utraque, hoc est, quæ jura imperii sacri ea complectatur. Ex divisione enim jurium imperii forma nuncupari mixta solet. Summo pontifici plenitudinem potestatis concessam fuisse a Christo, receptissima sententia est, nec modo auctoritate antiquorum patrum et doctorum, sed etiam ipso tenore institutæ in Petro pontificiæ auctoritatis nixa; verba enim generalia sunt, nec ullam exceptionem vel divisionem sacrorum jurium continent, *Petro dictum est sine aliis*, inquit Alvarus Pelagius (1) et non aliis sine Petro; ut intelli-

gatur sic ei esse attributa potestas hujusmodi, ut alii sine ipso non possint: ipse sine aliis possit, ex privilegio sibi collato, et concessa sibi plenitudine potestatis, per quam potest ligare ceteros, sed ligari non potest a ceteris. Quia de singulis sacri imperii juribus, quorum complexio plenitudinem potestatis efficit, speciatim hic tractari non potest, illud animadvertam, ea potissimum jura per illam plenitudinem designari, quæ vel præcellentiam quandam potestatis supra alios pastores subordinatos indicant, vel proxime universam respiciunt Ecclesiam; istiusmodi jura sunt: 1. jus petendi et recipiendi relationes et appellationes, præcipue circa causas graviores atque ad unionem fidei et communionis servandam: 2. jus finem imponendi controversiis fidei: 3. jus convocandi generalia concilia, iis præsidendi, eaque confirmandi: 4. jus tutandi et vindicandi observantiam canonum per omnes ecclesias: 5. jus ferendi leges universales disciplinares, in iisque dispensandi vi propriæ auctoritatis etc. Ex his inferes

(a) Quia hujusmodi jura sine jurisdictione in universam Ecclesiam exerceri nequeunt: jurisdictio autem episcoporum non ad universam Ecclesiam pertinet, sed per se ad particulares ecclesias alligata est; iis plenitudo potestatis tribui non potest.

(b) Nihilominus dici debet, quod episcopi in partem ejus plenitudinis vocati sint, sive quod plenitudinis, qua Christi vicarius gaudet, participes sint; primo, quia jurisdictionem, quam in ecclesias suas particulares exerunt, non aliter, nisi in bonum unitatis, atque ad conservandam unionem fidei et communionis exercent; secundo, quia ob hunc ipsum finem unionis et caritatis, si generalia habeant episcoporum concilia, in iisdem non meros consiliarios Papæ, sed veros judices controversiarum fidei, et verbi divini depositarios, et traditionis testes, et universi gregis speculatores, et legislatores agunt. Hinc illa est respondendi et subscribendi formula: *placet, definiens subscripsi*. Etsi igitur Romani Pontificis summa, non tamen sola est potestas rectoria, qua universa Ecclesia regitur; neque ejus potestatis unicum subjectum, nec legum ac jurisdictionis solus ipse fons appellari potest, quemadmodum appellatur monarcha, qui pleno imperio solus gaudet.

(c) Fieri potest, ac sæpe factum est, ut acta, decreta, et sententiæ in conciliis generalibus editæ vim plenam habeant, etsi episcopi non pauci refragentur; nunquam tamen vim habere censebantur

concilii œcumenici propriam, acta quæcunque, neque in materia fidei, neque in negotio disciplinæ sine consensu summi pontificis; neque enim truncato corpori pastorum a Christo commissa est potestas regendi Ecclesiam, neque unitas cogitari potest, in qua nullum est unitatis, neque vinculum, neque centrum. Sententia episcoporum, ut vim atque effectum habeat, alligata est ad unitatem; in qua re limes potestatis episcopalis consistit. Idem de sententia, quæ ex centro unitatis profertur, dici non potest; si enim nunquam desint, neque defuturi sint plurimi episcopi, qui ei centro adhæreant: ac si fundamentum nunquam non habeat incumbens sibi ædificium, id divinæ promissioni ac providentiæ adscribendum est, non autem vi et efficaciam, quæ ex adhærentibus in centrum, aut ex ædificio in fundamentum derivatur. Quapropter ex hac causa affirmari nequit, sententiam summi Papæ ad consensum episcoporum, tanquam limitem pontificiæ potestatis alligatam esse.

(1) *De Planctu Eccles. L. I, C. 55. non longe a principio.*

§. CCCLXII. His positis non magnopere laborabimus in determinanda forma sacri in Ecclesia imperii; neque etiam, si summi pontificis atque episcoporum potestas intacta relinquatur, de loquendi formula magnopere solliciti erimus, præsertim cum phrases, expressionesque profanorum imperiorum, statuumque propriæ sero admodum, nec multo jam tempore ad res Ecclesiæ adhiberi cœptæ sint; paucis igitur expediemus doctrinæ capita huc pertinentia.

(a) Ecclesia est *societas originis divinæ*, atque ex institutione Dei ac Domini Nostri Jesu Christi eas habet congenitas proprietates, ut sit, maneatque una, sancta, catholica et apostolica. Non ergo quivis hominum baptizatorum, sub regimine quorumvis aliorum, qui pastores se vocitant, cœtus, Christi Ecclesia censi potest; neque arbitraria ejus est notio, ac definitio, cujus essentielles notæ ac determinationes a Filio Dei constitutæ ac fixæ sunt. (§. CCCXVI.)

(b) Neque *Ecclesia collegium*, aut *societas æqualis* est; quia vere rectoria publicaque potestas fini Ecclesiæ accommodata, in Petro et apostolis a Christo instituta, atque ad Petri et apostolorum successores transmissa est.

(c) Si *status* nomine societas venit summo et independente imperio intra finem sibi præfixum prædita, dubitari nequit, quin Ecclesia sit status; quæ sacro illo quidem, sed tamen summo, et a politica potestate penitus independente imperio a Christo instructa est.

(d) *Forma status* Ecclesiastici non est democratica; quia alii

pastores et rectores, alii qui pascantur et regantur, designati a Deo sunt. Quæ ex divina institutione, non humana inventione in Ecclesia viget hierarchia tum ordinis, tum jurisdictionis, longissime abhorret ab idea democraticæ.

(e) Neque forma status ecclesiastici *mere aristocratica* est; huic enim manifeste repugnat primatus auctoritatis et jurisdictionis in S. Petro institutus a Christo, atque ad successores S. Petri serie non interrupta per XVIII sæcula jam propagatus.

(f) Si strictè velimus loqui, dici non potest, formam status ecclesiastici esse *mere monarchicam*; cum enim potestas rectoria episcoporum ex divina institutione promanet, Papa non est *unicum* subjectum ejus potestatis, quemadmodum in monarchia veri nominis contingit.

(g) Bellarminus esse affirmat, in *Ecclesia summi pontificis monarchiam*, atque episcoporum (qui veri principes et pastores, non vicarii pontificis maximi sunt) aristocratiam, ac demum suum quendam in ea locum habere democraticam; cum nemo sit ex omni christiana multitudine, qui ad episcopatum vocari non possit; si tamen dignus eo munere judicetur (1). At huic quidem assertioni quoad rem nemo Catholicorum facile refragabitur, quoad loquendi modum, qui secundum receptas de imperii forma notiones disserit, ægre quisquam assentietur. Nam distinguenda est forma reipublicæ a regiminis seu gubernationis modo. Si quis rex regni sui officia et dignitates ex æquo distribuat pro meritis ac virtute cujusque, nulla nobilitatis habita ratione; non ob id ejus regnum formam democraticam induit; quæ quidem forma ex solo subjecto potestatis summæ determinatur.

(h) Petavius de ecclesiastica hierarchia piis et eruditis plerisque placuisse ait, *Ecclesiam ex monarchico et aristocratico statu temperatam esse* (2). Sed temperamentum istuc aristocraticum non tale intelligi debet, quale in statibus profanis esse solet, quorum forma mixta ex divisione jurium summi imperii ita oritur, ut, quod in uno subjecto inest jus, non idem in altero insit, neque ab altero pendeat. Discrimen facit singularis unitas, atque unitatis conservandæ obligatio, quam Christus Ecclesiæ suæ propriam fecit. Nam primo ipsa potestas episcoporum, quæ temperamentum illud aristocraticum efficit, perpetuo et ex natura sua alligata est ad centrum unitatis, ac supremam potestatem Vicarii Christi, eidemque subordinata, ut proinde hæc mixtio aristocratica non absoluta, sed limitata sit. Secundo, quidquid juris competit episcopis, id eminente quadam ratione inest in primatu Ecclesiæ, ac summo Vicario Christi. Hæc, ni fallor, de aliis formis profanis ex monarchia et aristocratia mixtis asseri haud possunt.

(i) P. Gregorius Zallwein probans formam monarchico-aristocraticam, videtur, inquit, hæc sententia accedere ad systema civitatum: omnes enim ecclesiæ et episcopi coadunantur in Ecclesia,

et Romano Pontifice tanquam in centro : retinent ceteroquin ecclesie omnes , earumque episcopi sua jura , suam jurisdictionem et formam imperii in suis diocesibus ; in causis autem majoribus et negotiis universam Ecclesiam spectantibus , in comitiis publicis , seu conciliis , communibus suffragiis bono totius reipublice ecclesiasticae consulunt. Hanc vero esse verissimam notionem systematis civitatum , quis negabit (3) ? At enim status hierarchicus Ecclesie longe abest a systemate civitatum , quæ nec proprie unam efficiunt civitatem , et quoad negotia maxime transeuntia inter se uniuntur , quoad politiam vero internam altera ab altera independentes sunt. At particulares ecclesie communibus legibus etiam circa disciplinam fere reguntur et appellationem ad sublimiorem potestatem habent , atque de statu suo interno ad sedem Apostolicam referre debent , si quod gravius ac difficilius negotium enascitur ; omnibusque studiis eo tendere , ut communi adhærentes centro unam efficiant , sanctam , catholicam et apostolicam Ecclesiam.

(1) T. I. controv. L. I. de Rom. Pontif. C. III. en fine.

(2) L. III, C. XV, n. 9.

(3) Princip. juris eccles. T. IV, Quæst. I, C. III, §. 2.

§. CCCLXIII. Hanc de subjecto sacre potestatis tractationem celebri controversia concludam , quæ patres Tridentinos diu multumque vexavit , et demum ob ancipitem verborum significationem indecisa relicta est (1). Quærent , episcoporum potestas , an a Deo sit proxime et immediate , an a summo pontifice in reliquos episcopos omnes tanquam in subjectum derivetur. De qua re animadvertite primo : omnis sacra et ecclesiastica potestas remote , ac primo est a Deo tanquam gratiæ collatore. Secundo , potestas ordinis tam in episcopis , quam presbyteris certe a Deo est proxime et immediate , a quo positus signis sacramentalibus consecrationis vel ordinationis et character imprimitur , et potestas confertur , quæ dein nullius hominis arbitrio auferri , immiui , amplificari potest. Tertio , potestas Pontificiæ ac summæ jurisdictionis certe immediate et proxime a Deo est ; cum enim electores Papæ illam jurisdictionem non contineant , eam a se in subjectum , quod eligunt , derivare non possunt. Nihil igitur agunt , nisi ut personam designent , cui Christus potestatem a se institutam secundum promissionem suam dein conferat. Singularem hoc

exemplo abutendum non est ad quævis alia genera collata et acceptæ potestatis. Uti enim episcopus in presbyteros jurisdictionem pro foro interno vel etiam externo derivat ; sic non repugnat , ut Pontifex , in quo est plenitudo sacre potestatis , ejus partem in illos transmittat , qui in partem sollicitudinis vocari solent. Et quoniam divina numinis providentia tum in naturæ tum gratiæ ordine cuncta non modo fortiter , sed etiam suaviter per institutas vires ac vias ordinarias administrat , fortassis hic etiam philosophicum axioma locum habet , non esse sine necessitate ad Deum sive ad immediatam Dei operationem recurrendum. Et quemadmodum revelatio a Deo facta , sive immediate sive mediate ac veluti per longam deductionem traditionemque mihi innotescat , pari fidei assensu ac firmitate amplectenda a me , ac tenenda est ; sic non tam inquirendum puto , quæ via in episcopos sacra potestas perveniat , quam cujusmodi et quanta , quibusque veluti cum clausulis perveniat ; etsi enim illam a Deo immediate ad episcopos pervenire dicas ; tamen omnium Catholicorum assensu ea est potestas subordinata ad potestatem Vicarii Christi , a quo ipsa restringi , augeri , imo et tolli potest : si contra a Pontifice in episcopos derivari jurisdictionem dicas , non ob id episcopi pro meris vicariis Papæ , aut delegatis habendi sunt ; cum ipsa potestas quoad originem suam a Deo sit instituta. At nempe aliter de ipsa potestate ejusque prima institutione , aliter de ejusdem in quodam subjectum derivatione , seu communicatione disserendum est. Sane omnis potestas a Deo est , non tamen omnis in subjectum quodvis immediate et proxime confertur a Deo ; ac si etiam a Deo ita confertur , non continuo sequitur , ut ea potestas tum aliis obligationibus subjecto inhærentibus , tum potestate sublimiore , tum pactis restringi non possit. Sic igitur habe :

(a) In Petro potestas rectoria ita instituta est , ut is origo , et exordium unitatis sacerdotalis dicatur ; claves regni cælorum communicandas ceteris solus accepit (2) , inquit Optatus ; et S. Leo , sacramentum hujus muneris (quo Ecclesia regitur) in Petro prin-

cipaliter collocavit Christus, ut ab ipso quasi quodam capite dona sua velut in corpus omne diffunderet (3). Si quid (Christus) cum eo commune ceteris voluit esse principibus, nunquam, nisi per ipsum dedit, quidquid aliis non negavit (4). Conferantur hæc cum dictis §. CCCLIII, ac constabit, alterum ab altero lucem et robur accipere. Præterea cum Petro ejusque successoribus grex universus sit commissus, dubium non est, quin defuncto quoque subalterno pastore singularis cura viduatæ ecclesiæ pastori Universali per se incumbat; dum igitur ejusdem auctoritate quoquo modo interveniente novus eidem ecclesiæ pastor præficitur, potestas et officium ejus regendæ ab Universali pastore in particularem dimanare intelligitur.

(b) Dicunt: episcopos esse successores apostolorum, qui potestatem suam immediate obtinuerunt a Christo. At ex hoc inferri non potest, eodem modo, eademque via potestate sua potiri episcopos, qua nacti apostoli sunt. Spectato ordine episcopali non tam successio, quam propagatio concipi debet. Episcopi enim characteris et ordinis sui originem per continuatam ordinantium seu consecrantium seriem ad apostolos usque referunt; quæ propagatio non minus a successione differt, ac ratio filii a ratione successoris. Aliter de episcopali jurisdictione disserendum est. Si quis enim episcopus eam ipsam tenet particularem ecclesiam, quam aliquis apostolus aliquando tenuit, aut primo instituit, seu fundavit; tum quidem vere, proprieque successor apostoli audiet. In cathedris autem illis, quæ post apostolorum tempora sunt erectæ, primi episcopi non tam ab apostolis, quam a Petri successore, cujus auctoritate illæ erectæ sunt, potestatem ad se devolutam gloriari possunt. Nemo succedere dicitur, nisi præcedenti; si nullus in quadam cathedra apostolus unquam sedit; quomodo apostolo succedi potest? Sint igitur, et habeantur episcopi successores apostolorum, tum ratione episcopalis ordinis, quem cum illis communem habent, tum etiam potestate jurisdictionis, sed nempe similitudine quadam, et proportionem, aut vicaria ordinatione, quemadmodum S. Cyprianus ait (5); quia ex ordinatione Christi apostolorum vice episcopalem dignitatem obtinent.

(c) Denique episcopos a Spiritu S. positos ajunt, regere Ecclesiam Dei. At enim qua ratione ac via eos posuerit, id quidem haud exprimitur. Accedit, quod totum istuc potius ad electionem sit referendum, quæ illis temporibus singulari sæpe divini spiritus indicio fiebat, uti constat ex Act. XIII, v. 2.

(1) Pallavic. L. XXI, C. 11. Ibid. L. XVIII, C. 15. exhibetur oratio habita a Laynio de illo argumento. Re diu multumque discussa patres quidam concilii Tridentini eam appellarunt curiosam de meris vocibus questionem, alii interminatam; ipsi Galliarum oratores superfluum disceptationem, neque in concilio definiendam vocarunt. Vid. Antifebron. Vindicat. T. I, diff. III, C. 2. Quoties igitur errant, qui hanc tanquam capitalem, summique momenti controversiam pro genuino, si superis placet, systemate juris ecclesiastici exædificando senent?

- (2) L. VII. contra Parmenian. — (3) Epist. X. edit. Venet.
 (4) Idem Serm. III. in Annivers.
 (5) Epist. LXIX. ad Florentium circa medium.

CAPUT VI.

Expendunt varia relationum, nexuum, ac respectuum genera, quæ inter statum ecclesiasticum et civilem, ac utriusque potestatis negotia exaggerari solent ab hodiernis scriptoribus non paucis.

ARGUMENTUM.

CCCLXIV. Nexus inter sacra et politica obtenditur.	CCCLXVII. Ratio boni publici oggeritur
CCCLXV. Ecclesia in statu civili est, an contra?	CCCLXVIII. Finis potestatis politicae quousque pertingat.
CCCLXVI. Jus cavendi, ne civitas detrimentum capiat a religione.	CCCLXIX. Advocatia Ecclesiæ.

§. CCCLXIV.

SI QUI olim doctores ultra justos limites amplificasse sacram Ecclesiæ potestatem censendi sunt; potiore certe jure affirmabimus, hodiernos scriptores non paucos in eadem potestate seu arctanda, seu atterenda ita versari, ut nihil prope, nisi inane potestatis simulacrum Ecclesiæ relinquunt: vim omnem, ac facultatem ea utendi in manus principum politicorum transferant. Nec vero, cum catholicos se non pauci profiteantur ex illorum numero, aperte sacrilegi sunt, sed vias obliquas et anfractus irruendi in sanctuarium, nempe obtentus, nexuque confingunt tot ac tantos, ut nesciam, quæ causa sacra ac spiritualis, quodve negotium ecclesiasticum excogitari possit, in quo non totum pene a politica potestate pendere debeat, quidquid ab ecclesiastica decernendum et conficiendum erat. Quapropter necesse est, eorum obtentuum, nexuumque præcipua genera expen-